Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я
О б л а с т н а а д м и н и с т р а ц и я
Б л а г о е в г р а д

ОБЛАСТНА СТРАТЕГИЯ ЗА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ 2025-2027 г. ОБЛАСТ БЛАГОЕВГРАД

Утвърдил:

ГЕОРГИ ДИНЕВ
Областен управител
на Област Благоевград

Съгласувал:

ИВАЙЛО ЗЛАТАНОВ
Началник на РУО Благоевград

ПРОЕКТ!!!

Съдържание:

2700 Благоевград, пл. Георги Измирлиев № 9
тел.: +359 (73) 88 14 01
E-mail: Info@blagoevgrad.egov.bg
Web: https://blagoevgrad.egov.bg

1. Въведение ……. 3 стр.
2. Нормативни основания ……... 3 стр.
3. Демографска картина …….. 4 стр.
4. Анализ на състоянието и предизвикателствата

за осигуряване на подкрепа за личностно развитие …… 6 стр.

5. Основни принципи …… 12 стр.
6. Предизвикателства …… 13 стр.
7. Визия, цели и мерки …….. 13 стр.
8. Мерки за постигане на
стратегическата и оперативните цели ……... 16 стр.
9. Ключови индикатори …… 25 стр.
10. Отговорности и роли …… 27 стр.
11. Предложения за подобряване и развитие ……... 27 стр.

ПРОЕКТ

ВЪВЕДЕНИЕ.

Подкрепата за личностно развитие е компонент в Закона за предучилищното и училищното образование, който преобразува образователната среда и реорганизира всички заинтересовани страни, като води до обединяване на усилията за изграждане на позитивен психологически климат и на приемане на различията. Важни са сътрудничеството и взаимопомощта, правото на всяко дете и ученик да се развива, обучава и общува заедно с останалите, правото да бъде чуто и работи за емоционалното благополучие и успех на всеки. Личностното развитие е инструмент, който спомага за задълбочаване на комуникацията в обучителните отношения между ученика и учителя, отношенията между учениците, учителите, родителите, специалистите и другия персонал, за да допринесе за разкриване и развитие на индивидуалния потенциал и приобщаване на децата и учениците.

Опитът показва, че екипната работа по случай на дете или ученик е положителна стъпка в образователната политика, насочена към индивидуализиране на обучението, подкрепата и цялостната грижа за детето или ученика. Осигурява се самостоятелно разработване и прилагане цялостни политики, които да доведат до спазване на основните принципи, а именно:

- изграждане на позитивен организационен климат;
- утвърждаване на позитивна дисциплина;
- развитие на функционалните компетентности на децата и учениците;
- развитие на училищната общност.

Приобщаващото образование е процес на осъзнаване, подкрепа и приемане на индивидуалността, разбиране за потребностите и включване на всички ресурси за премахване на пречките за учене и научаване, за да бъдат създадени условия за развитие и участие на децата и учениците във всички сфери на живота.

НОРМАТИВНИ ОСНОВАНИЯ

Областната стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците на Област Благоевград е разработена в изпълнение на разпоредбата на чл. 196 от Закона за предучилищното и училищното образование (*ЗПУО),* и Наредбата за приобщаващото образование (приета с ПСМ № 286 от 04.11.2016 г.), Закон за закрила на детето, Конвенцията на ООН за правата на детето и т.н.

Стратегията е съобразена и приведена в съответствие с набелязаните цели, приоритети и мерки за подобряване на достъпа и качеството на предучилищното и училищното образование, заложени в европейското и българското законодателство (Закона за предучилищното и училищното образование, Наредбата за приобщаващото образование, Закона за закрила на детето, Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства 2015-2020 г., Стратегия за намаляване на преждевременно напусналите образователната система 2013-2020 г., Конвенцията за правата на детето от 1989 г., Закон за здравето, Закон за интеграция на хора с увреждания, Закон за защита от дискриминация). Законът за предучилищното и училищното образование /ЗПУО/ определя образованието като национален приоритет, който включва участниците в образователния процес и институциите, както и отношенията и връзките между тях за постигане целите на образованието и положителното развитие на участниците в него. Участниците в този процес са децата, учениците, учителите, не педагогическия персонал, директорите и другите педагогически специалисти и не на последно място родителите.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование са детските градини, училищата, центровете за подкрепа за личностно развитие и специализираните обслужващи звена.

Участниците в образователния процес и институциите си партнират с общините и с други заинтересовани страни.

Ценност в образователната система е детето/ученикът. Всяка идея за развитие на българското училищно образование и предучилищно възпитание и подготовка, всяко едно действие в тази насока, трябва да бъдат осмисляни и прокарани през призмата на тази ценност. Интересите на останалите участници в образователния процес – учители, директори, кметове и общинска администрация, министър и администрация на Министерството на образованието и науката, издатели на учебници и учебни помагала и други, следва да бъдат подчинени на основната цел –осигуряване на равен достъп и качествено образование за нашите деца, както и подкрепа за личностното им развитие.

Законът за предучилищното и училищното образование регламентира приобщаващото образование като неизменна част от правото на образование и въвежда осигуряването на условия за предоставяне на подкрепа за личностно развитие на децата – обща и допълнителна. Подкрепата за личностно развитие трябва да се предоставя на всяко дете и ученик, като се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им и бъде в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Приобщаващото образование е неизменна част от правото на образование. То е процесът на осигуряване за всички деца, включително за тези с увреждания, на равнопоставени възможности за получаване на ефективно образование, с необходимите допълнителни помощни средства и ресурсно подпомагане в

ПРОЕКТ...

общообразователни детски градини и училища, за да се подготвят децата за продуктивен живот като пълноценни членове на обществото.

ДЕМОГРАФСКА КАРТИНА

Подобряването на икономическото развитие в областта би довело до частично решаване на проблемите. Необходима е целенасочена държавна политика за развитието на селата и малките градове, в противен случай тенденцията към депопулация ще продължи.

Възрастовата структура е силно влошена – намалява броя на жените в детеродна възраст, а възпроизводството е с отрицателен естествен прираст. Наблюдава се интензивна миграция, насочена предимно към големите икономически центрове на страната и чужбина. Тенденцията е напускане от малките общини на младите хора, които са в активна работоспособна и репродуктивна възраст, търсещи реализация на пазара на труда. Закриването на детски градини и училища в селата, подтиква родителите да търсят нови варианти за приближаване до детски и учебни заведения, които да спестят ежедневното пътуване с автобуси на децата и учениците.

На територията на областта, в четиринадесетте общини, функционират 72 детски градини с приблизително 10 400 възпитаници, 117 учебни заведения с приблизително 33 800 ученици и 8 обслужващи звена.

ПРОЕКТ!!!

Население в област Благоевград по групи възрасти

към 7 септември 2021 година (Брой)

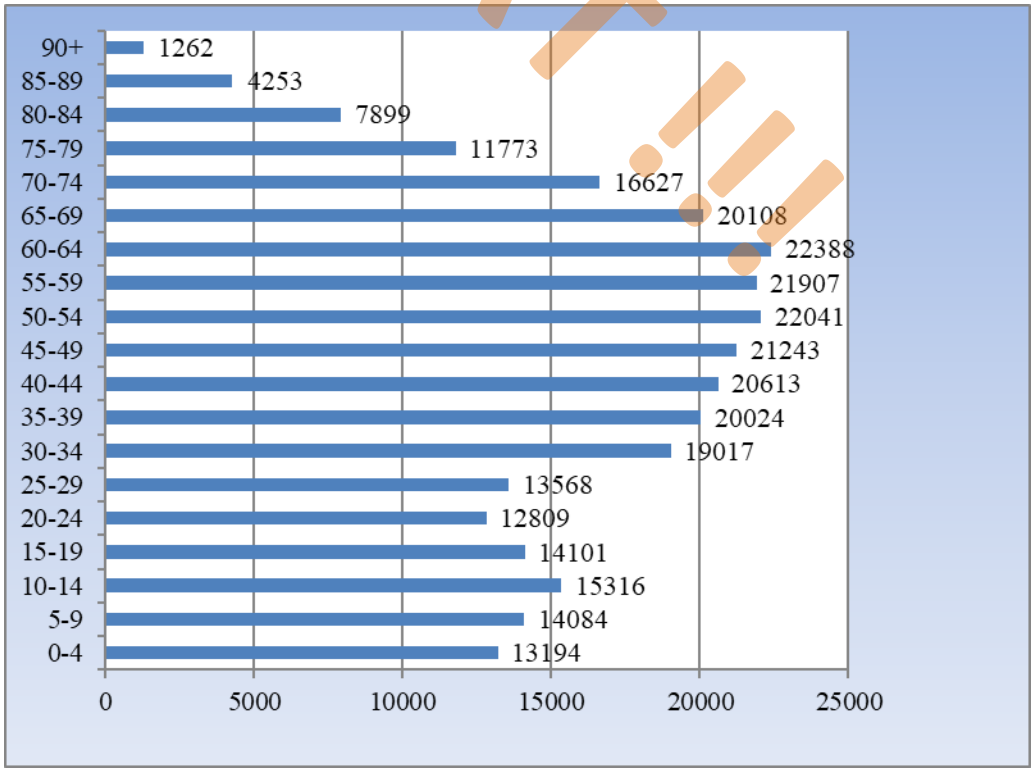

Относителен дял на населението в област Благоевград под,
във и над трудоспособна възраст по общини към 7 септември 2021 година

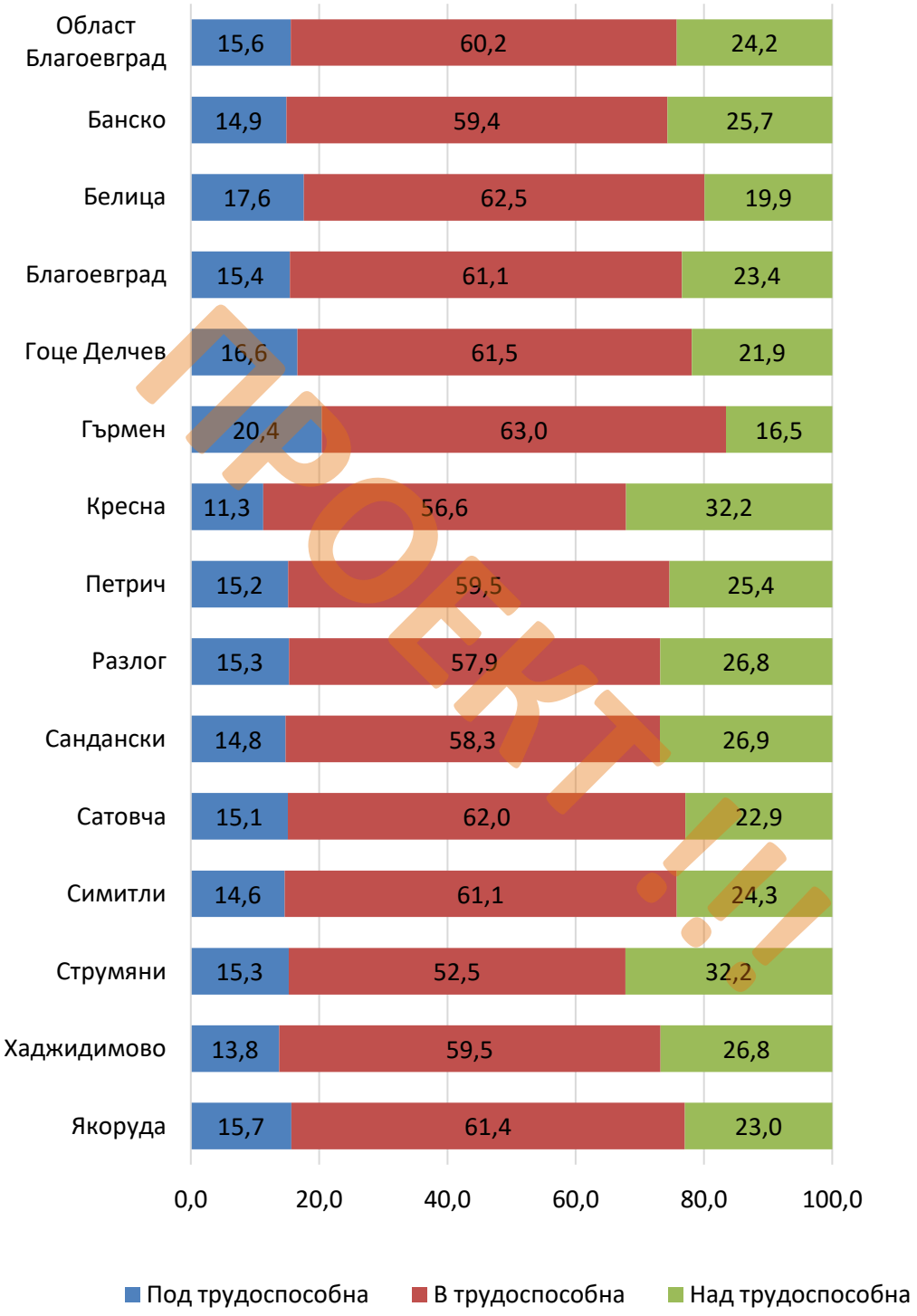

ПРОЕКТ!!!

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДКРЕПА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ

Материално-техническата база се обновява периодично, както на детските градини, така и на училищата с помощта на спечелени и реализирани проекти.

Детските градини са общински и се помещават в сгради, публична общинскасобственост. В голямата си част сградите на детските градини са в отлично състояние, като за поддържането им всяка година се осигуряват средства чрез единния разходен стандарт и от местни дейности. В по-големите градове, някои от детските градини се помещават на първите етажи от жилищни сгради, които са пригодени и отговарят на държавните стандарти. Ежегодно, в Областна администрация Благоевград се получават отчети за състоянието на детските градини.

Почти във всички детски градини има обособени кътове за игра, които отговарят на нормативните изисквания на Наредба №1/12.01.2009 г. за условията и реда за устройството и безопасността на площадките за игра, някои от тях се нуждаят от подмяна, за да се приведат в по-добър вид и в съответствие с наредбата.

Обзавеждането в детските градини е добро. Дидактичната база се обновява ежегодно. Оборудвани са с нови съвременни учебно-технически средства в групите, с цел създаване на среда, близка до семейната, достъпна и естетически издържана, креативна и провокираща детето за дейност, развиваща заложбите и интересите му.

Повечето от детските градини в областта разполагат със самостоятелни кухненски блокове, където се приготвя храната. Менюто се изготвя от специалисти, а доставката на хранителни продукти е организирана чрез провеждане на обществени поръчки от общините. Материално-техническата база в кухненските блокове се обновява периодично и частично по получени предписания на РЗИ.

През януари 2020 г. бе създаден и Междуинституционалн механизъм за контрол на храненето на децата и учениците в системата на предучилищното и училищното образование към РУО – Благоевград.

Детските градини са на делегирани бюджети, а директорите им са второстепенниразпоредители с бюджет. Бюджетът им се формира от средства по ЕРС (Единен разходен стандарт) за делегираните от държавата дейности през съответната година, преходния остатък за дейността от предходната година и средствата по разходен стандарт от местни приходи за съответната година. Делегираният бюджет се утвърди като стабилно работещ механизъм, позволяващ на директорите, в резултат на добър мениджмънт, да подобряват материално-техническата и дидактичната база.

Ежегодно по реда на ПМС № 129 от 2000 г. се осигуряват и средства за подпомагане на физическото възпитание и спорта на децата и учениците.

Повечето училищата на територията на областта, също, се намират в сгради публична общинска собственост. Директорите им са второстепенни разпоредители с бюджет, а бюджетът им се формира на същия принцип като при детските градини.

Основна причина за недостатъчни финансови и материални ресурси са делегираните бюджети на училищата. Поради постоянното намаляване на

ПРОЕКТ!!!

учениците в училищата в малките общини, не всяко училище може да осигури необходимите специалисти от една страна, а от друга училищата изпитват затруднения с обезпечаване на материалната база, специализирана литература и

помагала за работа с деца със СОП. За техните нужди са необходими много помагала и игри, които да им помагат по-лесно и бързо да усвояват преподаваното, да обогатят знанията и уменията си и да се изравнят/приближат до тези на своите съученици.

В училищата има непрекъснато сътрудничество между родители, преподаватели, родителски активи, училищно настоятелство. Създадени са добри условия за комуникация и сътрудничество. Осъществява се предимно личен контакт между родителите, класните ръководители, преподавателите и училищното ръководство.

Броят на учениците определя различното финансово състояние на училищата, което ограничава възможностите на някои от тях да обновяват учебно-техническата и спортната си база в съответствие със съвременните образователни изисквания. По-малкият брой ученици се отразява негативно на качеството и резултатите от учебния процес.

Детските градини и училищата активно участват като бенефициенти или партньори в различни проекти, администрирани и финансирани от МОН и други програми и проекти финансирани от ЕС.

По мнение на директорите на общинските училища, след назначаването на ресурсни учители, които работят със специално изработени индивидуални учебни планове, обучението е по-пълноценно, по-продуктивно и спомага за осъществяване на образователните, възпитателните и корекционно-развиващи задачи.

Училището утвърждава и възпитава в толерантност и уважение към различните, нуждаещи се от специални образователни потребности, както продължава да е пример за толерантност, разбиране и съжителство на различни религии, етноси и култури. Чрез личния пример и целенасочено обучение на ученици в умения и компетентности, изграждащи личности с активна гражданска позиция и възпитани в дух на не насилие, толерантност, търпимост, не дискриминация и патриотизъм.

ПРОЕКТ!!!

Брой училища и детски градини за учебната 2022-2023 година									
№	община	професионални гимназии	профилирани гимназии	средни училища	обединени училища	основни училища	начални училища	детски градини	общо

						град	село	град	село	град	село	
1	Банско	3	0	1	0	0	2	1	0	1	2	10
2	Белица	1	0	1	0	0	3	0	1	1	0	7
3	Благоевград	4	3	5	0	5	0	0	0	13	0	30
4	Гоце Делчев	2	1	1	2	3	4	0	0	7	5	25
5	Гърмен	0	0	2	3	0	3	0	0	0	6	14
6	Кресна	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	2
7	Петрич	2	1	4	0	3	5	0	0	5	2	22
8	Разлог	3	0	1	0	1	4	2	0	1	0	12
9	Сандански	2	2	0	0	4	3	0	0	5	3	19
10	Сатовча	0	0	4	1	0	5	0	3	0	14	27
11	Симитли	0	0	2	1	0	0	0	0	1	1	5
12	Струмяни	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2
13	Хаджидимово	0	0	2	0	0	3	0	0	1	2	8
14	Якоруда	1	0	1	3	0	1	0	0	1	0	7

ПРОЕКТ!!!

Наблюдава се тенденция към намаляване броя на училищата и учениците на територията на Област Благоевград:

година	брой училища	брой ученици	брой деца и ученици със специални образователни потребности
2021/2022	119	33441	1088
2022/2023	118	33804	1187
2023-2024	117	33720	1200

ПРОЕКТ...

Други институции

На територията на област Благоевград са разкрити и функционират 77 социални услуги, от тях 23 за деца и младежи, 50 за възрастни, в 4 социални услуги / ЦСРИ –с. Долна Градешница, Кризисен център за деца и лица, пострадали от насилие или друга форма на експлоатация – Гоце Делчев, Центрове за обществена подкрепа – Благоевград и Гоце Делче/ се предоставят услуги и за деца, и за възрастни.

Кариерното ориентиране, като част от общата подкрепа за личностно развитие е насочено към откриване на интересите и способностите на учениците и формиране на адекватна самооценка за избор на професия и подготовка за успешна професионална реализация. Формите за кариерно ориентиране в училищното образование са индивидуалното и груповото информиране и консултиране, индивидуалната и груповата работа въз основа на програми за кариерно развитие и мобилност, програми за образователно развитие и мобилност и програми за личностно и социално развитие на базата на проучване на местните условия и координация с институции в системата на професионалното ориентиране.

Кариерните консултанти предоставят специализирани услуги по кариерно ориентиране на учениците от всички видове училища, подпомагат методически педагогическите съветници, класните ръководители и учителите в областта на кариерното ориентиране на учениците и информират и консултират родители и граждани.

Програмата за кариерно ориентиране на ниво училище конкретизира съдържанието на кариерното ориентиране през различните етапи и степени на

средното образование, както и функциите и отговорностите на педагогическите специалисти в училище за неговото реализиране.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности на територията на област Благоевград

Брой деца със специални образователни потребности по групи, които се обучават в детските градини по чл.35 от ЗПУО, както следва:

2023-2024 уч. година

ДГ/Група	**Брой деца**
1 група	17
2 група	40
3 група	44
4 група	47
Общ брой деца	**148**

ПРОЕКТ!!!

Брой ученици със специални образователни потребности по класове, които се обучават в училищата по чл. 38, чл. 39 от ЗПУО.
Разпределение учениците със специални образователни потребности по класове за учебната 2023/2024 г.

Брой деца	**Учебна година 2023/2024**
1. Общ брой ученици в начален етап	**71**
I клас	12
II клас	15
III клас	30
IV клас	14
2. Общ брой ученици в прогимназиален етап	**44**
V клас	19
VI клас	5
VII клас	20
3.Общ брой първи гимназиален етап	**44**
VIII клас	16
IX клас	16
X клас	12
4.Общ брой втори гимназиален етап	**15**
XI клас	4
XII клас	11
ОБЩ БРОЙ	**174**

Брой деца и ученици, подпомагани от РЦПППО – Благоевград, по вида на специалните им образователни потребности

Диагноза	Учебна година 2023/2024
Множество увреждания /умствена изостаналост, физ. увреждания/	4
Лека умствена изостаналост	18
Умерена умствена изостаналост	8
Тежка умствена изостаналост	5
Нарушено зрение	4
Увреден слух	9
Езиково-говорни нарушения	20
Физически увреждания	10
Обучителни трудности	186
Аутизъм	46
Синдром на Даун	9
Хипер активност и дефицит на вниманието	3
Други	-

Разпределение на учебните заведения със застъпено ресурсно подпомагане по общини за 2023/2024 г.

Педагогическите специалисти към РЦПППО – Благоевград, осигуряват допълнителна подкрепа на деца и ученици със специални образователни потребности в 41 детски градини и 50 училища на територията на област Благоевград.

ОБЩИНА	ДГ	НУ	ОУ	СУ	ОбУ	Профилирани гимназии	Професионални гимназии
Банско	2	1	2	-	-	1	1
Белица	-	-	1	1	-	-	-
Благоевград	11	-	1	-	-	1	1
Гоце Делчев	8	-	-	1	1	-	-
Гърмен	2	-	1	1	2	-	-
Кресна	-	-	-	-	-	-	-
Петрич	7	-	5	1	-	1	1
Разлог	1	1	3	-	-	-	2
Сандански	6	1	1	-	-	-	1
Сатовча	2	4	4	2	1	-	-
Симитли	2	-	-	-	1	-	-
Струмяни	-	-	-	-	-	-	-
Хаджидимово	-	2	2	2	-	-	-
Якоруда	-	-	-	1	2	-	1
Общо	**41**	**4**	**20**	**9**	**7**	**3**	**7**

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование самостоятелно разработват политики за подкрепа за личностно развитие на детето

ПРОЕКТ!!!

и ученика. Те имат по-голяма автономия да организират и осъществяват дейности за обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие.

С осигуряване на необходимите педагогически специалисти като психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, при необходимост рехабилитатор на слуха и говора, учител на деца и ученици с нарушено зрение, както и непедагогически – социален работник, помощник на учителя се включват ресурси насочени към подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик.

Тенденцията е в посока осигуряване на подкрепа за личностно развитие на деца и ученици със специални образователни потребности от самите детски градини и училищата, с назначаване на ресурсните учители към тях.

Осъществяването на организацията на приобщаващото образование изисква образователна подкрепа, диференциация на задачите за постигане на личностно развитие за всички деца, разбиране на техните потребности и преодоляване на негативните фактори в средата, които могат да възпрепятстват тяхното развитие.

Стимулиране на деца и ученици с изявени дарби

Всички общини на територията на Област Благоевград прилагат мерки за специална закрила на деца с изявени дарби, с цел насърчаване на творческите заложби и потребности на децата. Мерките се осъществяват чрез прилагането на Правила за подпомагане на деца и ученици с изявени дарби, утвърдени със заповеди на кметовете на общини и се прилагат за всяко дете с изявени дарби в областта на науката, математиката, литературата, изкуството и спорта, посещаващо детските градини, училищата и извънучилищните педагогически учреждения.

Мярките включват едногодишни стипендии или еднократни финансови награди за деца в предучилищна възраст и ученици от I до XII клас от общинските детски градини, училища и извънучилищни учреждения на територията на общината, които през съответната календарна година са класирани индивидуално на първо, второ или трето място в регионални, национални или международни конкурси, олимпиади или състезания, включени в общинските програми за подпомагане на деца и ученици с изявени дарби.

ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА СТРАТЕГИЯТА

- Законосъобразност – осигурява спазване на законовите и подзаконовирегламенти и ратифицирани документи по спазването на правата на децата и учениците, приобщаването им и осигуряване на подкрепа за личностното им развитие.
- Целенасоченост – ясно и точно дефиниране на целите и установяване на взаимовръзки между тях за ефективно изпълнение на стратегията.
- Партньорство и екипност – широко участие на всички институции на регионално ниво за ефективно изпълнение на стратегията и планираните в нея цели, приоритети и мерки.

ПРОЕКТ!!!

- Концентрация и допълняемост – съсредоточаване на усилията на всички контактни групи на училищните организации с конкретни дейности по удовлетворяване и развитие на способностите и потребностите на децата и учениците.
- Отвореност и включване на заинтересованите страни
- Гъвкавост и адаптивност – приспособяване и актуализиране на мерките за подкрепа към различни субекти и обекти.
- Прозрачност и публичност

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

Предизвикателствата в периода на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците в Област Благоевград е свързано с организация и разбиране за грижата за индивидуалните потребности на всяко дете и ученик, изразени в нормативната уредба.

Успешното прилагане в практиката на духа, организацията и процедурите, изисквани от Закона за предучилищното и училищно образование и Наредбата за приобщаващото образование поставят следните предизвикателства:

Засили се ролята, връзката и отговорността на институциите, родителите и бизнеса. Новите задачи на институциите доведоха до нови изисквания и компетентности на педагогическите специалисти, които наложиха преосмисляне и промяна в работата им. В училищата и детските градини влязоха необходимите нови специалисти, с които се разшири и кръгът на участниците в екипната работа, което е един от основните подходи в приобщаващото образование.

Осъзната бе нуждата от разбиране на отговорностите на всички заитересовани, институции, общини, педагогическа и родителска общност, обществото като цяло.

Повиши се толерантността и търпимостта към проблемите на децата и учениците. Реформата в предучилищното и училищно образование бе свързана и с промени във финансирането на дейностите за обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

ВИЗИЯ, ЦЕЛИ И МЕРКИ

Областната стратегия за подкрепа на личностното развитие на деца и ученици от Област Благоевград за периода 2025 – 2027 година е стратегически документ, определящ средносрочните цели за развитие в сферата на личностното развитие на деца и ученици по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование и разписващ дейности на интервенция в образованието и е с териториален обхват, включващ 14 общини, с разположени в тях 280 населени места на територията на областта.

Съгласно чл. 174, ал. 1 от ЗПУО, институциите в системата на предучилищното и училищното образование осигуряват подкрепа за личностно развитие на децата и учениците, съвместно с държавните и местни органи и структури и доставчиците на социални услуги.

ПРОЕКТ !!!

Според чл. 176, ал. 1 от ЗПУО и чл. 4, ал. 2 от Наредбата за приобщаващото образование, подкрепата за личностно развитие се осигурява на всички деца и ученици, в съответствие с индивидуалните им потребности и има за цел да осигури за децата и учениците подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията им.

Подкрепата за личностно развитие бива обща и допълнителна.

Дейности от общата подкрепа за личностно развитие са регламентирани в чл. 178, ал. 1 на ЗПУО.

Общата подкрепа за личностно развитие включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

2. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на този закон;

3. Допълнителни модули за деца, които не владеят български език;

4. Допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

5. Консултации по учебни предмети;

6. Кариерно ориентиране на учениците;

7. Занимания по интереси;

8. Библиотечно-информационно обслужване;

9. Ггрижа за здравето;

10. Осигуряване на общежитие;

11. Поощряване с морални и материални награди;

12. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

13. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;

14. Логопедична работа.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. Работа с дете и ученик по конкретен случай;

2. Психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;

3. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепящасреда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;

ПРОЕКТ !!!

4. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;

5. Ресурсноподпомагане.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици: Със специални образователни потребности; В риск; С изявени дарби; С хронични заболявания. Тя се осигурява от детските градини, от училищата, от центровете за подкрепа за личностно развитие и от специализирани обслужващи звена.

ВИЗИЯ:

Създаване на отворена и гъвкава система на средното образование в Област Благоевград посредством активно участие на заинтересованите страни в създаването на условия за цялостна и пълноценна подкрепа на личностното развитие на всяко дете и ученик. Надграждане и ефективно развитие на системата за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците на Област Благоевград. Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици.

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

В двегодишния период на Областна стратегия за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците да се осигурят необходимите ресурси за успешното прилагане на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в образователните институции на територията на областта. Да се достигне до осигуряване на приобщаващо, равноправно и качествено образование, подпомагане и насърчаване на децата и учениците за максимално развитие на техните възможности и индивидуални потребности чрез ефективното взаимодействие на всички заинтересовани страни.

ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ:

Да се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и развитие на способностите и уменията, да се премахнат пречките пред ученето и създадат възможности за развитие на децата и учениците в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

Повишаване капацитета на човешките ресурси за ефективно осигуряване на потребностите на всички деца и ученици.

Подобряване материалните условия и достъпността на училищната среда за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности.

ПРОЕКТ!!!

Подобряване взаимодействието между участниците в образователния процес (деца, ученици, педагогически специалисти и непедагогически персонал, родители и останалите институции) за осигуряване на необходимата подкрепа.

Развитие на институциите в системата на предучилищното и училищно образование за ефективно интегриране на целите, принципите, подходите и процедурите на нормативната уредба.

Подобряване на сътрудничеството с НПО и гражданското общество за осигуряване на по-добра обществена информираност и съпричастност към целите на приобщаващото образование.

Изкуственият интелект (ИИ) в образованието – нови възможности за учители и ученици.

МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СТРАТЕГИЧЕСКАТА И ОПЕРАТИВНИТЕ ЦЕЛИ

ПРОЕКТ!!!

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 1.

Да се осигури подходяща физическа, психологическа и социална среда за учене и развитие на способностите и уменията, да се премахнат пречките пред ученето и създадат възможности за развитие на децата и учениците в съответствие с индивидуалните им образователни потребности.

МЯРКА 1.

Оценяване на индивидуалните потребности на децата и учениците и определяне на необходимостта от обща или допълнителна подкрепа чрез:

- Изграждане на добре функционираща системата за предучилищно и училищно образование за обезпечаване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие, която се осигурява там, където са детето и ученикът – в детските градини и в училищата;

- Осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в детската градина и училището чрез екипна работа на учителите и другите педагогически специалисти включваща и превенцията на обучителните затруднения.(чл. 13, чл. 16, чл. 22 от Наредбата);

- Извършване на оценка на риска и ранно оценяване за определяне на риск от възникване на обучителни затруднения на децата от предучилищна възраст. (чл. 8 – чл. 11 от Наредбата);

- При установяване на потребност от допълнителна подкрепа в детските градини и училищата, където няма необходимите специалисти да се осигурят от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Благоевград.

МЯРКА 2.

Осигуряване на обща подкрепа на децата и учениците с обучителни трудности в образователните институции. (чл. 20 – чл. 27 от Наредбата)

- Образователната институция осигурява консултации и допълнително обучение на учениците по съответните учебни предмети, идентифицирани като затрудняващи ученика;

- Осигуряване на допълнително обучение по български език, за които българският език не е майчин;

- Осигуряване на логопедична подкрепа като превенция на последващи обучителни затруднения;

- Използване на различни методи и подходи (интерактивни, групови, индивидуални, практически) в учебния процес, с цел придобиване на знания и умения за учене, социални умения и поведение;

- Използване ресурсите на Център за подкрепа за личностно развитие за организиране и провеждане на дейности за обща подкрепа.

МЯРКА 3.

Осигуряване на допълнителна подкрепа на децата и учениците в образователните институции.

- Създаване на Регионален екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование – Област Благоевград за оценка на индивидуалните образователни потребности и одобряване на допълнителната подкрепа;

- Създаване на екипи за подкрепа за личностно развитие в детските градини или в училищата за допълнителната подкрепа, въз основа на оценката на индивидуалните потребности;

- Разработване на индивидуален учебен план и индивидуални учебни програми за допълнителна подкрепа за осигуряване на условия децата и учениците със специални образователни потребности да развият своя потенциал, като се стимулират да овладеят на достижимо равнище съответните знания и умения с цел пълноценната им реализация в живота;

- Прилагане и използване на разнообразни методи, техники и стратегии за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците със СОП. Използване и прилагане на иновативни дидактически упражнения и игри за работа с ученици със СОП;

- Стремеж за осигуряване на възможности за продължаване на обучението на учениците със СОП след VII клас, в т. ч. и професионална подготовка;

- Прилагане и използване на разнообразни методи, техники и стратегии за преподаване, обучение, възпитание, учене и мотивиране на учениците с изявени дарби и способности;

- Усигуряване на участия за децата и учениците в училищни, общински, регионални, национални и международни състезания, олимпиади и конкурси.

МЯРКА 4.

Планиране и реализиране на дейности за превенция на тормоза, насилието и агресията, както и дейности за мотивация, реакция и

ПРОЕКТ!!!

преодоляване на проблемно поведение и нарушения на дисциплината от деца и ученици. (чл. 39 – чл. 48 от Наредбата)

- Изготвяне на правила за поведение в паралелката или групата с участието на децата и учениците;

- Разглеждане на теми от глобално, гражданско, здравно и интеркултурно ниво на образование в часа на класа, в заниманията по интереси и във факултативните часове;

- Планиране и реализиране от образователните институции на ефективни дейности за партньорство с родителите и гражданските организации;

- Планиране и реализиране на дейности за развитие на компетентностите за преодоляване на различните форми на насилие и агресия и запознаване на всички членове на институционалната общност с техники за овладяване на различни ситуации;

- Планиране и реализиране от образователните институции на дейности по превенция и интервенция въз основа на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище и на алгоритъма за неговото прилагане, утвърден от министъра на образованието и науката;

- Съдействие от общинските администрации в лицето на обществените възпитатели за превенция на проблемно поведение;

- Използване на общинската спортна база за организиране на спортни дейности на ниво община и населено място;

- Включване на детето и ученика в дейности за въздействие върху вътрешната мотивация чрез: обсъждане между ученика и класния ръководител с цел изясняване на възникнал проблем; използване на посредник за решаване на конфликт; консултиране на детето или ученика с психолог и/или педагогически съветник; включване в група за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин; насочване към занимания, съобразени с неговите потребности; индивидуална подкрепа за ученика от личност, която го уважава (наставничество); участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището; други дейности, определени в правилника за дейността на институцията;

- Обобщаване и анализ на областно ниво в края на I учебен срок и в края на учебната година на информация, подадена от образователните институции, за наложените санкции на ученици и реализирани мерки;

- Информираност на родителите за правата и задълженията им за подкрепа на екипа за подпомагане на детето и ученика и налагането на санкции за отказ за съдействие;

- Планиране и реализиране на дейности от образователните институции по Наредба № 13 за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

МЯРКА 5.

Осигуряване на възможности за разнообразна личностна изява на всички деца и ученици като средство за мотивиране и позитивна самооценка, в т.ч. и ученици със СОП.

ПРОЕКТ!!!

- Организиране на училищно и общинско ниво на спортни празници, състезания, тържества и културни събития;
- Активно участие на деца и ученици в изяви на читалищата по населени места;
- Развитие на доброволчеството и създаване на трудови навици на децата учениците;
- Дейности, реализирани от детските съвети;
- Отбелязване на Международни дни различни изяви;
- Участие на ученици в олимпиади, спартакиади и конкурси.

МЯРКА 6.

Подкрепа на децата и учениците за развитие на талантите им на ниво образователни институции и общини. Изградени системи за награждаване и поощрения.

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие - Центрове за подкрепа за личностно развитие;

- Насърчаването на творческите заложби и потребности на деца с изявени дарби и подкрепата на талантливите деца;

- Прилагане на система за поощрения и награди от образователните институции за изявени ученици на училищно, общинско, областноонално и национално ниво;

- Поощряване на ученическото самоуправление и поемане на отговорности;

- Дейности по обща подкрепа за личностно развитие в читалищата.

МЯРКА 7.

Дейности на Център за кариерно ориентиране по отношение консултиране на учениците за професионално ориентиране и реализация.

- Кариерно консултиране на ученици, на които предстои преминаване в следваща образователна степен или към пазара на труда. Обхват на ученици от VII, VIII, XI и XII клас;

- Създаване на единна система за ориентиране на учениците на територията на областта и общините в съответствие с нуждите на пазара на труда на общините и областта, чрез дейности на Центърът за кариерно ориентиране – обучения, тренинги, дискусии, групови консултации, семинари и др., свързани с кариерното ориентиране и личностното развитие на учениците, индивидуални консултации и подкрепа на родители и семейства;

- Организиране и провеждане на Образователна панорама за професионалното информиране и насочване на учениците;

- Организиране и провеждане на форуми по проблемите на професионалното образование;

ПРОЕКТ

- Организиране и провеждане на информационна кампания сред учениците от VII и VIII клас относно държавния-план прием след завършено основно образование;

- Организиране на информационна кампания сред родителите училищата и РУО – Благоевград;

- Координиране на съвместните дейности и училищните комисии за професионалното образование;

- Обхващане на максимален брой отпадащи ученици /Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – Постановление № 100 на МС от 08.06.2018 г./;

- Работа с деца и ученици със СОП;

- Срещи с бизнеса и представители на висшите учебни заведения.

МЯРКА 8.

Намаляване на дела на преждевременно напусналите образователната система и реинтеграция.

- Оценка на рисковите фактори, планиране и реализиране на мерки за предотвратяване на отпадането и осигуряване на допълнителна подкрепа на деца в риск, чрез образователните медиатори;

- Подобряване на координацията и сътрудничеството между институциите по конкретни случаи на напускане на образователната система, и по обхвата на учениците, подлежащи на задължително обучение и привличане в детските градини и училище на необхванатите деца и ученици от социално слаби и ромски семейства (Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – Постановление № 100 на МС от 08.06.2018 г.);

- Анализ на причините за преждевременно напускане на образователната система в края на учебен срок и края на учебна година;

- Реинтегриране на ученици в образователната система в други форми на обучение, съгласно ЗПУО;

- Инициативи на ниво училище и община с участието на ученици в благотворителни и доброволчески дейности;

- Ефективно използване на целодневната организация на учебния ден;

- Взаимодействие между детската градина и училището чрез общи инициативи за по-плавен преход от детската градина към училището както и между образователните етапи и степени;

- Използване на възможностите на медиатори за разяснителни кампании против ранните бракове в ромската общност.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 2

ПРОЕКТ!!!

Повишаване капацитета на човешките ресурси за осигуряване отребностите на всички деца и ученици.

МЯРКА 1.

Осигуряване на специалисти в училищата и детските градини за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа на децата и учениците.

- Обезпеченост с правоспособни, мотивирани и квалифицирани учители и специалисти –логопеди, психолози в детските градини и училищата;

- Предоставяне на методическа подкрепа на учителите - членове на екипите за подкрепа на личностно развитие в детските градини и училищата от специалистите на РУО и Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование;

- Взаимодействие между институциите за съвместно ангажиране на необходимите специалисти;

- Развитие на практиката за назначаване на помощник на учител при повече от 3 деца или ученици със СОП в групата/паралелката;

- Използване ресурсите от специалисти, работещи в ЦОП, ЦПЛР и др. институции, предоставящи социални услуги.

МЯРКА 2.

Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти за придобиване и усъвършенстване на компетентностите за идентифициране на потребностите от обща и допълнителна подкрепа.

- Предоставяне на информация за възможности за квалификация на педагогическите специалисти, свързани с приобщаващото образование;
- Обучение за използване на утвърдени от Министерството на образованието и науката методики за оценяване (Методика за оценка на образователните потребности на децата и учениците, Методика за функционална оценка и работа с деца с умствена изостаналост и аутистичен спектър на развитие, Методика за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици с множество увреждания), методики за вербално и невербално оценяване - ПЕКС (PECS) система, МАКАТОН, комуникация „ръка в ръка", Метода „Тадома", Метода „С-МАР", както и други методики, стандартизирани инструменти - Тест „Бине-Терман", Тест на Уекслър;
- Провеждане на краткосрочни модулни обучения на помощник-учителите от Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;
- Провеждане на обучения на училищно, общинско и на областно ниво /от РУО/ за учители, педагогически съветници и други специалисти, които работят с деца и ученици със СОП;
- Осигуряване на методическа подкрепа и обучение на педагогическите специалисти от детските градини за ранно разпознаване на риска от обучителни затруднения;
- Обмен на добри практики и споделяне на опит на ниво училище, община, област.

МЯРКА 3.

ПРОЕКТ...

Изкуственият интелект в помощ на педагогическите специалисти.

- ИИ при генериране на идеи за уроци и помощ при структуриране на учебни програми;
- За създаване на интерактивни уроци с помощта на визуални елементи;
- За проследяване на прогреса на учениците и адаптиране на учебния процес;
- За адаптиране на уроците според нуждите на учениците.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 3

Подобряване достъпността на училищната среда за обучение на деца и ученици със специални образователни потребности

МЯРКА 1.

Подобряване на достъпната архитектурна среда в образователните институции. /чл. 106 от Наредбата/

- Изграждане на съоръжения за достъпност на входовете на училищата и детските градини – рампи, асансьори и др;

- Адаптиране на детските площадки и съоръжения за игра в училищата и детските градини за деца с увреждания;

- Изграждане на адаптирани санитарни възли в детските градини, училищата и обслужващите звена за децата със специални образователни потребности.

МЯРКА 2.

Подобряване на физическата среда в образователните институции /чл. 105/:

Чл. 105. (1) Достъпната физическа среда включва осигуряване на подходящи условия, използване и прилагане на иновативни подходи и съвременни технологии за архитектурна и физическа достъпност, които в най-голяма степен да отговорят на потребностите на децата и учениците.

(2) Достъпната физическа среда съчетава универсалния със специализирания дизайн и има следните основни характеристики:

1. логичност - лесно откриване на архитектурните елементи в сградата;

2. видимост - висока контрастност на съществените елементи в сградата и нейните помещения;

3. подходящо осветление.

(3) Достъпът на физическата среда е:

1. визуален - контраст и цветове, осветление и визуална маркировка;

2. тактилен - водещи парапети, предпазни решетки, тактилни символи;

3. вертикален - преодоляване на стълби, рампи, специални асансьори;

ПРОЕКТ

4. хоризонтален - включва изисквания към врати, фоайета, коридори, водещи линии, санитарни помещения и др.

МЯРКА 3.

Подобряване на специализираната подкрепяща среда в образователните институции /чл. 106, ал. 4 от Наредбата/.

- Стремеж за осигуряване на ресурсни кабинети във всяко училище и детска градина, където се обучават деца и ученици със СОП;

- Съобразяване на интериора на помещенията така, че да дават възможност да се устроят учебни места за ученици с увреждания: за инвалидни колички; учебни места за ученици с увреден слух (с достатъчна осветеност, която да позволява детето или ученикът свободно да отчита по устните на учителя), зрителни увреждания и др.;

- Оборудване при необходимост на учебни места за ученици с увреден слух с подходяща апаратура - FM системи и други, съвместими с личните слухови апарати или с кохлеарнитеимпланти на децата или учениците;

- Осигуряване при необходимост на специализирана техника за ученици с нарушено зрение брайлови машини, брайлови дисплеи, компютри със синтетична синтезаторна реч и други;

- Осигуряване при необходимост на устройства за проследяване на погледа и специализиран софтуер за използването им, суичове, софтуер за управление на компютър с глас, алтернативни клавиатури и мишки за ученици с комплексни физически увреждания;

- Осигуряване на подходящи помещения за кабинети за рехабилитация на слуха и говора, за логопедични кабинети, за ресурсни кабинети и за други специализирани кабинети;

- Осигуряване на достъп за обслужване на деца и ученици с увреждания в останалите помещения (библиотеки, административни кабинети и други);

- Организиране при необходимост на работни и игрови кътове за индивидуална работа или за работа на пода, както и кътове за почивка в класната стая или в стаята на групата, където заниманията и почивките се осигуряват с подкрепата на ресурсен учител или на помощник на учителя в помощ на децата и учениците със сензорно- интегративна дисфункция, комуникативни нарушения, разстройство от аутистичния спектър или други състояния, изискващи такава организация на пространството в класната стая в училището или в стаята на групата в детската градина;

- Осигуряване на специализиран транспорт от и до дома на детето и ученика с увреждане;

- Осигуряване на необходимите условия за участие на учениците със СОП в НВО и ДЗИ.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 4

ПРОЕКТ!!!

Подобряване взаимодействието между участниците в образователния процес (деца, ученици, педагогически специалисти и родители) и останалите институции за осигуряване на необходимата подкрепа

МЯРКА 1.

Взаимодействие с родителите.

- Повишаване информираността на родителската общност за функциите на психолога, логопеда, рехабилитатора на слуха и говора при осъществяване на психо-социалната рехабилитация и рехабилитацията на комуникативните нарушения;

- Информиране на родителите за възможностите и насочване на учениците със специални образователни потребности след VII и X клас за продължаване на образованието или за придобиване на професионална квалификация от Регионален екип за подкрепа за личностно развитие на децата и учениците със специални образователни потребности към Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование;

- Своевременно информиране на родителите на деца в риск от отпадане от образователната система и предприемане на мерки, консултиране със специалист и др.;

- Приобщаване на родителите към училищната общност чрез включването им в дейности на ниво училище;

- Създаване на „Училище за родители“ в образователните институции, съвместно с НПО, обучаващи деца и ученици със СОП, с цел консултиране, разяснителни кампании и обмяна на опит.

МЯРКА 2.

Подобряване на координацията между образователната институция и всички заинтересовани страни за взаимодействие при кризи.

- Прилагане на Координационния механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисна интервенция;

- Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст – Постановление № 100 на МС от 08.06.2018 г.

- Прилагане на Механизма за противодействие на училищния тормоз между децата и учениците в училище, утвърден със заповед № РД09-1871/18.12.2015 г. на министъра на образованието и науката;

- Съвместни дейности с ОЗД и Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) в подкрепа на деца с рисково поведение и жертви на насилие;

- Провеждане на срещи-разговори в училищата, с участието на ученици и представители на МВР, ОЗД, МКБППМН;

ПРОЕКТ

- Участие на образователните институции в кампаниите на Световния ден без тютюнев дим, Международния ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотици, Европейският ден за борба с трафика на хора, Световния ден за борба със СПИН и др.

МЯРКА 3.

Междуинституционално сътрудничество и координация.

- Създадените условия за сътрудничество и отношения на загриженост между детски градини, училища, Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование, всички участници в процеса на образование, да се подобрят чрез създаване на процедури за повишаване на ефективността на комуникацията между тях;

- Координация и съгласуваност на действията на ръководствата на детските градини и училищата и Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващото образование с цел обезпечаване на специалисти за оценка на индивидуалните потребности на децата и учениците със специални образователни потребности;

- Регионален център за подкрепа на процеса на приобщаващо образование – събира, анализира и обобщава информация, свързана с процеса на приобщаващото образование; формира база-данни за специалистите, които предоставят допълнителна подкрепа;

- Регионалното управление на образованието, след приключване на учебната година, предоставя обобщена информация за състоянието на процеса на приобщаващото образование на областния управител и органите на местното самоуправление.

ОПЕРАТИВНА ЦЕЛ 5

Подобряване на сътрудничеството на институциите и гражданското общество за осигуряване на по-добра обществена информираност и съпричастност към целите на приобщаващото образование.

- Осигуряване на траен процес на промяна на обществените нагласи в подкрепа на приобщаващото образование чрез разяснителни кампании сред родителската общност;

- Провеждане на кампании и регионални инициативи по въпросите на приобщаващото образование в сътрудничество с всички заинтересовани страни;

- Съдействие за включването и участието на родителите и педагогическите специалисти в дискусии по въпросите на приобщаващото образование;

- Развиване на разнообразни форми на сътрудничество на институции, с физически и юридически лица с нестопанска цел за подпомагане процеса на приобщаване на децата.

КЛЮЧОВИ ИНДИКАТОРИ ЗА ПОСТИЖЕНИЯ НА СТРАТЕГИЯТА

ПРОЕКТ !!!

Постигането на приоритетите и мерките на областната стратегия за подкрепа на личностното развитие ще се следи чрез няколко основни индикатор:

- Брой нововъзникнали институции;

- Брой преобразувани институции;

- Брой детски градини и училища, които самостоятелно организират и обезпечават ресурсното подпомагане на децата и учениците;

- Брой деца/ученици със СОП;

- Брой педагогически специалисти, участвали в краткосрочни обучения за развитие на професионалните компетенции за предоставяне на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие;

- Брой институции с подобрение на материалната база – нови елементи, достъпна архитектура, разкрити кабинети и др.;

- Брой детски градини и училища в които работят педагогически съветници, психолози, логопеди и др. специалисти.

ПРОЕКТ...

ОТГОВОРНОСТИ И РОЛИ

Областната стратегия се изпълнява на областно ниво от институциите, работещи на областно и на общинско ниво. Общините отговарят за цялостното изпълнение на общинската стратегия на собствената си територия и приноса към изпълнението на областната стратегия. Целите се постигат с общите усилия на всички заинтересовани от процеса страни, в съответствие с компетенциите им и планираните цели и дейности.

След приемането на областната стратегия, в изпълнение на чл. 197, ал .1 и 2 от *ЗПУО,* всяка община разработва **общинска стратегия** за личностно развитие на децата и учениците за период от 2 години, която се приема от общинския съвет.

За изпълнение на общинската стратегия, ежегодно до 30 април, общинския съвет, по предложение на кмета и след съгласуване с Регионалното управление на образованието, приема **годишен план** за изпълнение на дейностите за подкрепа на личностно развитие. Общинските стратегии и съгласуваните, и приети годишни общински планове се изпращат на областния управител.

Изпълнението на годишните общински планове се координира и отчита на общинско ниво по ред, определен от кметовете на общините и в сроковете, посочени в чл. 197, ал. 3 от *ЗПУО*.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ПОДКРЕПАТА ЗА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ И ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Осигуряване на всички необходими педагогически специалисти в детските градини и училищата за реализиране на дейностите по обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на децата и учениците.

Институциите в системата на предучилищното и училищното образование да се възползват от нормативно дадената им възможност за назначаване на помощник на учителя, социални работници, медиатори и т.н.

Продължаване на усилията за изграждане на достъпна архитектурна среда и необходима материално-техническа база от детските градини и училищата с цел осигуряване на свободен достъп за всички деца и ученици със специални образователни потребности.

Засилване на взаимодействието между всички институции ангажирани с личностното развитие на децата и учениците.

Да се осигуряват консултации за родители на ученици с проблемно поведение.

Целенасочена работа за превенция и овладяване на агресивно поведение на деца и ученици, при активното взаимодействие на институции, учители, родители и ученици

Ранно оценяване на потребностите от подкрепа за личностно развитие на деца и ученици причини и условия, които водят до риск от обучителни затруднения.

Прилагане на комплексни и координирани грижи от педагогическата общност, за да се оказва адекватна подкрепа за развитие на наличния потенциал на децата и учениците със специални образователни потребности и за преодоляване на обучителните, психологичните, социалните и физическите затруднения.

ПРОЕКТ !!!